

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра спортивного туризму

Феленчак Ю.Б.

Державне регулювання туристичної діяльності в Україні

Лекція з навчальної дисципліни

„ЕКСКУРСОЛОГІЯ”

**Для студентів спеціальності 242 Туризм
(спеціалізація «Туризмознавство»)**

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
на засіданні кафедри
спортивного туризму
„31” серпня 2018 р. протокол № 1
Зав.каф
_____А.О.Кухтій

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

1. Основи правового регулювання екскурсійної діяльності.
2. Загальні положення законодавства України стосовно екскурсійної діяльності.

1. Основи правового регулювання екскурсійної діяльності.

Правове регулювання екскурсійної діяльності в Україні поки що далеке від досконалості. Закон України «Про екскурсійну діяльність» знаходиться в стадії розробки і здійснення екскурсійної діяльності фактично регулюється тією мірою, в якій встановлено законодавчі засади туризму. При цьому під нормативно-правовою базою туризму розуміють сукупність загальнозаконодавчих, галузевих і нормативних документів, які регулюють туристичну діяльність.

Організація екскурсійного обслуговування в правовому полі відбувається в умовах урахування широкого кола питань. Вони включають дотримання:

- 1) загальних положень правової бази регулювання туристичної діяльності в Україні;
- 2) правового статусу туриста і екскурсанта (порядок в'їзду/виїзду та перебування в Україні, страхування та медичної допомоги, забезпечення безпеки, права та обов'язки туристів і екскурсантів);
- 3) організації туристичного підприємництва;
- 4) організаційно-правових основ діяльності (праця та соціальне страхування, оподаткування, використання земель та плати за землю, ведення розрахунків в іноземній валюті, бухгалтерський облік);
- 5) міжнародних правових актів регулювання туристичної діяльності, а також відповідних стандартів.

Крім того, важливою складовою нормативно-правової бази здійснення екскурсійного обслуговування виступає законодавство щодо юридичної відповідальності за порушення законодавства в галузі туризму. Її основи визначають Кримінальний, Цивільний, Господарський Кодекси, а також Кодекс України про адміністративні правопорушення.

2. Загальні положення законодавства України стосовно екскурсійної діяльності

Основні поняття екскурсійної діяльності були юридично закріплені Законом України «Про туризм» від 15 вересня 1995р. Стаття 1 цього Закону визначала:

«...екскурсійна діяльність — діяльність по організації подорожей, що не перевищують 24 годин, у супроводі фахівця-екскурсовода за задалегідь складеними маршрутами з метою ознайомлення з пам'ятками історії, культури, природи, музеями, визначними місцями тощо

гід (екскурсовод) — особа, яка володіє фаховою інформацією *про країну* (місцевість) перебування, визначні місця, об'єкти показу, а *також мовою* цієї країни чи мовою іноземних туристів, яких приймають, *або загально* зрозумілою для них мовою, надає екскурсійно-інформаційні, *організаційні* послуги та кваліфіковану допомогу учасникам туру в межах *договору про* надання туристичних послуг. Гід-індивідуал здійснює свої функції *лише* на підставі ліцензії...»

Цим Законом екскурсійні послуги були віднесені до комплексу туристичних послуг (Стаття 16), а також, відповідно до туристичного продукту і туру (Стаття 1):

Тур — туристична подорож (поїздка) за визначеним маршрутом у конкретні терміни, забезпечена комплексом туристичних послуг (бронювання, розміщення, харчування, транспорт, рекреація, екскурсії тощо).

На жаль, такі положення не відбивають сутності екскурсій, екскурсійного обслуговування, екскурсійної діяльності. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» від 18.11.2003р. також не дає чітких понятійних визначень стосовно екскурсійної діяльності. Згідно зі Статтею 1 цього Закону:

«туристичний продукт – попередньо розроблений комплекс туристичних послуг, який поєднує не менше ніж дві такі послуги, що реалізується або пропонується для реалізації за визначеною ціною, до складу якого входять послуги перевезення, послуги розміщення та інші туристичні послуги, не пов'язані з перевезенням і розміщенням (послуги з організації відвідувань об'єктів культури, відпочинку та розваг, реалізації сувенірної продукції тощо)».

Навряд чи можна вважати понятійно досконалим еквівалентом екскурсій організації відвідувань об'єктів культури, відпочинку та розваг. Можливо, що таке визначення ґрунтувалося на термінологічному апараті Державної програми розвитку туризму в Україні до 2010 року, яка визначала екскурсію як «...відвідання (прогулянка) з метою візуального пізнання навколишнього світу на обраному тематичному маршруті на термін менше 24 годин», а екскурсійну діяльність визнавала «...складовою туристської діяльності» і визначала її як «організаційні дії з науковою, навчальною або культурно-освітньою метою, результатом яких є пізнання визначних об'єктів і місцевостей».

Очевидно, що не розкриває загальний рекреаційний зміст екскурсійної діяльності і Стаття 5, яка визначає учасників відносин, що виникають при здійсненні туристичної діяльності:

Учасниками відносин, що виникають при здійсненні туристичної діяльності є юридичні та фізичні особи, які створюють туристичний продукт, надають туристичні послуги (перевезення, тимчасового розміщення, харчування, екскурсійного, курортного, спортивного, розважального та іншого обслуговування) чи здійснюють посередницьку діяльність із надання характерних та супутніх послуг, а також громадяни

України, іноземні громадяни та особи без громадянства (туристи, екскурсанти, відвідувачі та інші), в інтересах яких здійснюється туристична діяльність.

Цією ж статтею до суб'єктів туристичної діяльності віднесено суб'єктів підприємницької діяльності, що надають екскурсійні послуги, а також гідів-перекладачів, екскурсоводів. При цьому останніх визначають як «...фізичні особи, які проводять діяльність, пов'язану з туристичним супроводом...». А чи правильно вважати туристичним супроводом надання екскурсійних послуг місцевим жителям, яких не можна віднести до категорії туристів?

Рекомендована література

Основна:

1. В.В.Абрамов, М.М.Покогодна. Проблеми удосконалення системи підготовки і менеджменту персоналу екскурсійної сфери туристської галузі України – // Коммунальное хозяйство городов. Научно-технический сборник. Вып. 75. Сер.:Экономические науки. – К.: «Техніка», 2007. – С. 203-211. – http://tourlib.net/statti_ukr/abramov.htm
2. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство. – К., 2007. – 464 с.
3. Каролоп О.О. Організація екскурсійної діяльності. – К.: Вид. центр КНЕУ, 2002. – 45 с.

Допоміжна:

1. Екскурсійна діяльність в питаннях і відповідях // Новини туристичного бізнесу. – 2006. – №14 (64). – С.10-11.
2. Екскурсійна діяльність в питаннях і відповідях - 2 // Новини туристичного бізнесу. – 2006. – №15 (65). – С.4-5.

